

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

شهید بهشتی

معاونت امور بهداشتی

آنفلوانزای خوکی

Swine Influenza (H1N1)

ترجمه و تدوین : دکتر محمدرضا سربازی -

دکتر افشین محمدعلیزاده

گروه تخصصی پیشگیری و مبارزه با بیماریها

بهار ۱۳۸۸

آنفلوآنزای خوکی

تعریف بیماری:

آنفلوآنزای خوکی یک بیماری تنفسی خوک ها است که بوسیله ویروس آنفلوآنزای نوع (H1N1) A و H3N3 در خوکی ایجاد می شود (به احتمال بسیار زیاد ؛ در بیماری که در حال حاضر در آمریکا و مکزیک در جریان است تغییر در ژنوم ویروس H1N1 را شاهد هستیم . انسانها بطور طبیعی مبتلا به آنفلوآنزای خوکی نمی شوند ولی آلودگی انسان گزارش شده است و بیماری می تواند به انسان نیز منتقل شده موجب بیماری شدید با مرگ و میر گردد .

مشخصه آن به شرح زیر است :

تب بالای ۳۸ درجه- سردرد- دردعضلات- خستگی و کوفتگی شدید- آبریزش بینی- اشک ریزش- سرفه خشک - سوزش گلو- عطسه - لرز - بی اشتهایی - درد مفاصل . تهوع و استفراغ - اسهال - پنومونی شدید - نارسایی تنفسی

انتشار جغرافیایی :

شکل جدید بیماری تا کنون در آمریکا و مکزیک دیده شده است . در آمریکا ؛ ۲۰ نفر مبتلا شده اند (کالیفرنیا ۷ نفر - کانزاس ۷ نفر - نیویورک ۸ نفر - تگزاس ۲ نفر)

دوره پنهان (کمون) بیماری :

بین ۱ تا هفت روز متغیر است

نشانه های بالینی در انسان :

مشخصه آن به شرح زیر است :

تب بالای ۳۸ درجه- سردرد- دردعضلات- خستگی و کوفتگی شدید- آبریزش بینی- اشک ریزش- سرفه خشک - سوزش گلو- عطسه - لرز - بی اشتهایی - درد مفاصل . تهوع و استفراغ - اسهال - پنومونی شدید - نارسایی تنفسی

نشانه های هشدار دهنده در کودکان :

۱. تنفس سریع
۲. سیاه شدن پوست
۳. کم شدن تعداد دفعات و مقدار مایعات
۴. کاهش هشیاری
۵. بی قراری
۶. تب همراه با راش

نشانه های هشدار دهنده در بزرگسالان :

۱. تنفس مشکل یا بالارفتن ریت تنفس
۲. درد یا فشار در شکم و سینه
۳. سرگیجه ناگهانی
۴. کانفیوژن

علائم بیماری در خوک :

۱. تب ناگهانی
۲. افسردگی
۳. سرفه
۴. آبریزش از بینی و چشم
۵. چشم قرمز
۶. دیسترس تنفسی

مخزن های بیماری و راه انتقال :

• مخازن طبیعی بیماری خوک بیماری در آنها اتفاق می افتد.
• ویروس می تواند راه انتقال از راه بزاق ؛ اشک ؛ ترشحات بینی ؛ به خوکی دیگر یا انسان منتقل شود .

ویروس نوع خوکی از ۲ راه به انسان منتقل می شود :

۱. تماس مستقیم با خوک آلوده به انسان (از طریق بزاق ؛ اشک ؛ ترشحات بینی) یا سطح آلوده به ویروس
 ۲. تماس انسان با انسان از طریق بزاق ؛ اشک ؛ ترشحات بینی
- ذکر این نکته ضروری است که تا پیش از این ؛ انتقال انسان به انسان آنفلوآنزای خوکی خود محدود شونده بود و در یک تماس نزدیک با فرد آلوده ؛ بندرت بیش از ۲ نفر آلوده می شد

زمان سرایت بیماری در انسان :

- از یک روز قبل از شروع علائم تا ۷ روز بعد از شروع آن ؛ بیماری در انسان قابل سرایت است .

- ویروس تا ۲ ساعت در سطوح فعال بوده و قادر به آلوده کردن انسان می باشد .

نکته مهم :

- ویروس آنفلوانزا نوع خوکی از طریق خوردن گوشت خوک یا فرآورده های آن منتقل نمی شود .

گروه سنی افرادی که تا کنون در آمریکا مبتلا شده اند از ۷ سال تا ۵۴ سال بوده و ۶۳٪ مبتلایان ؛ مرد بوده اند .

تشخیص در انسان :

همانند آنفلوانزای نوع انسانی و به شرح زیر می باشد :

الف - تشخیص آزمایشگاهی :

- ایزولاسیون ویروس به روش گرفتن سوآپ نازوفارنژیال یا شستشوی بینی
- تست های سرولوژی (الایزا - رادیو ایمنو اسی - PCR)

ب- تشخیص براساس علائم بالینی و شواهد اپیدمیولوژیک

تعریف مورد مشکوک به بیماری:

هر بیمار تب دار (بیش از ۳۸ درجه) به همراه حداقل یکی از علائم زیر :

- ۱- سرفه ۲- گلودرد ۳- تنگی نفس ۴- کونژکتیویت به همراه حداقل یکی از یافته های زیر :
- سابقه تماس در ۷ روز قبل از شروع علائم با خوک
- وجود سابقه تماس در طی ۷ روز قبل از شروع علائم با یک مورد تائید شده آنفلوانزای خوکی که در مرحله واگیر داری بیماری بوده است (یک روز قبل از شروع علائم تا ۷ روز بعد از شروع علائم)
- سابقه تماس در طی ۷ روز قبل از شروع علائم با سطوح و محیط آلوده به آنفلوانزای خوکی
- در طی ۷ روز قبل از شروع علائم سابقه کار در آزمایشگاهی که نمونه های انسانی یا حیوانی مشکوک به آنفلوانزا خوکی داشته اند.
- اقامت در مناطقی که موارد مشکوک یا تائید شده آلودگی با آنفلوانزای خوکی گزارش شده است

تعریف مورد قطعی مبتلا به بیماری:

۱. مورد مشکوک یا محتمل به همراه حد اقل یکی از آزمایشهای زیر :
۲. نتیجه کشت مثبت برای آنفلوانزای خوکی H1N1
۳. PCR مثبت برای آنفلوانزای خوکی H1N1

۴. روش آنتی بادی ایمنو فلورسانت (IFA) با بکاربردن منو کلونال آنتی بادی آنفلوانزای H1N1 مثبت

درمان :

۱. Oseltamivir به مقدار ۷۵ میلی گرم ۲ بار در روز حداقل برای ۷ روز
۲. zanamivir به مقدار ۲ پاف (هر پاف ۵ میلی گرم) ۲ بار در روز برای حداقل ۷ روز
۳. Amantadine و Rimantadine بی اثر بوده و ویروس نسبت به آنها مقاوم است

درمان در مرحله " مشکوک به بیماری " شروع می شود

باید توجه داشت که در صورت بستری کردن بیمار مبتلا به آنفلوانزای خوکی ؛ باید اصول قرنطینه کردن بیمار را نیز رعایت کرد . در این حالت می توان چند بیمار مبتلا را در یک سالن عمومی باهم بستری کرد ولی فاصله تختها از هم حتما باید یک متر بوده و بین تختها نیز مانع فیزیکی مانند پاراوان گذاشت . همچنین مرخص کردن بیمار مبتلا هم ۷ روز بعد از شروع علائم در می باشد .

توصیه های بهداشتی:

همانند نوع انسانی می باشد فقط توجه به نکات زیر حائز اهمیت بسیار است :

۱. رعایت بهداشت شخصی بخصوص پوشاندن دهان هنگام سرفه یا عطسه
۲. شستشوی دستها با آب و صابون به مدت ۲۰ - ۴۰ ثانیه .
۳. خودداری از تماس دست با چشمها و مخاط
۴. استفاده از داروهای ضد ویروس برای درمان موارد بیماری

واکسیناسیون :

۱. واکسیناسیون بر علیه آنفلوآنزای نوع انسانی از ابتلاء به آنفلوآنزای خوکی جلوگیری نمی کند
۲. در حال حاضر واکسن موثری بر علیه بیماری آنفلوآنزای خوکی در انسان ؛ دردسترس نمی باشد ولی واکسیناسیون در خوگ ها باعث جلوگیری از بروز بیماری در خوگ می شود .

چگونگی برخورد با موارد مشکوک انسانی:

- گزارش آنی تلفنی به مقامات مسئول بهداشت در منطقه
- گرفتن اطلاعات اولیه زیر از بیمار مشکوک در شرح حال:
 ۱. زمان شروع علائم بیماری
 ۲. سابقه تماس با خوگ
 ۳. وجود مرگ و میر بیش از حد انتظار در ماکیان منطقه
 ۴. شغل
 ۵. سابقه تماس با موارد تأیید شده انسانی
 ۶. سابقه تماس با افرادی که بدلیل ابتلا به بیماری حاد تنفسی با علت نامشخص فوت کرده اند .

در صورتی که فرد مشکوک به ابتلاء ؛ در بیمارستان بستری است :

- تا ۲۴ ساعت بعد از قطع تب در بیمارستان تحت نظر باشد .
- یک نمونه از ترشحات مجاری تنفسی (برای مثال سوآپ نازوفارنکس) گرفته شود
- دو نمونه سرم ؛ یکی در مرحله حاد بیماری (هفته اول شروع بیماری) و دیگری در مرحله نقاهت بعد از ۳ هفته از شروع بیماری گرفته شود (جهت بررسی آنتی بادی آنفلوآنزای خوکی)

احتیاط های لازم در هنگام برخورد با مورد مشکوک:

• استفاده از وسایل ایمنی شامل: دستکش یکبار مصرف؛ روپوش؛ عینک محافظ؛ کلاه؛ ماسک یکبار مصرف

N-100,N-99,N95

• پس از هر بار مصرف ؛ همه وسایل باید بطور مناسب معدوم گردد

• شستشوی دستها با آب و صابون به مدت ۲۰ تا ۴۰ ثانیه پس از درآوردن وسایل ایمنی

• برای ضد عفونی کردن وسایل آلوده به خون و ترشحات بدن بیمار مشکوک از اتوکلاو کردن ؛ هیپوکلرید سدیم ۱٪؛ و برای سطوح فلزی از الکل ۷۰درجه ؛ می توان استفاده کرد

توصیه های مهم به مسافران:

- منعی برای مسافرت افراد به مناطق آلوده وجود ندارد
- درکشور های آلوده از مراجعه به مراکز پرورش خوکی و هر مکانی که احتمال تماس مستقیم با خوکی وجود دارد ؛ خودداری گردد
- شستشوی دستها با آب و صابون به مدت ۲۰ تا ۴۰ ثانیه یکی از مهمترین و موثرترین راههای پیشگیری از بیماری است .
- پس از مراجعه چنانچه تا ۷ روز دچار تب و علائم تنفسی شدند به نزدیکترین مرکز بهداشت مراجعه کنند

اهداف مراقبت :

- پیگیری موارد احتمالی آلودگی در انسان
- انجام اقدامات لازم بلافاصله پس از بروز آنفلوآنزای خوکی
- انجام به موقع اقدام پیشگیرانه بوسیله دارو
- رعایت اصول محافظتی در کارکنان بهداشت و درمان
- ثبت و گزارش موارد مشکوک انسانی
- درمان موارد مشکوک انسانی